

Πολωνῶν καὶ Οὐγγρων, ὧν οἱ πλεῖστοι ἐξισλαμίζοντο, ἵνα εὐκολώ-
τερον δυνηθῶσι νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὰ ὑψίστα ἀξιώματα. Μόλις δὲ
κατὰ τὸν ἀρχόμενον ΙΖ' αἰῶνα, ὅτε ἀνεξωποπυρώθη ἡ Ἑλληνικὴ
παιδεία ἐπετεύχθη νὰ ἀνακτίσωνται τὰς ὑψηλὰς θέσεις τῆς μεγά-
λης διερμηνείας, τῆς τοῦ στόλου καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν ἡγεμόνων
(Γοσποδάρων) τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας, τῶν ὁποίων οἱ ἰθα-
γενεῖς ἀνίκανοι ἀποβάντες ἤριζον πρὸς ἀλλήλους, ἐπ' ὠφελεία τῶν
ἐκεῖ εἰσρευσάντων ξένων 1). Δικαίως ἄρα πάντα τὰ ἔθνη ὁμοφώνως
συνομολοῦσιν ὅτι ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς εἶναι ἀπότοκος τοῦ ἑλλη-
κοῦ πνεύματος διὰ τῶν αἰώνων καὶ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἠδυνήθη νὰ
ἀντιτάξῃ ἀντίθετον γνώμην περὶ τούτου, τοῦναντίον μάλιστα πλεῖ-
στοι σοφοὶ ἀπεφάναντο ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ ἔχει τὴν ἀρχὴν του
ἐκ τῶν Ἑλλήνων.

Αυστυχῶς ὁμως διὰ τὴν Ἀνατολὴν ὁ θεῖος οὗτος πολιτισμὸς,
ἀντιθέτως πρὸς τὸν ἐν τῇ Δύσει ἀναπτυχθέντα ὑφ' Ἑλλήνων καὶ
τόσον θαυμασίως ἐπενεργήσαντα ἐπὶ τῶν Δυτικῶν λαῶν, παρ' ἡμῖν
λογφ τῆς εἰς τοὺς Τούρκους ὑποδουλώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους,
ἐπέπρωτο νὰ ὑποσιῇ καίριον πλήγμα, κυρίως κατὰ τοὺς πρώτους,
μετὰ τὴν ἄλλωσιν χρόνους μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, καθ' οὓς, τῶν
Τούρκων σκληρῶς πρὸς τοὺς Ἑλληνας προσφερομένων καὶ τὴν
παιδείαν ἀπολύτως καταδιωξάντων, ἐσβέσθησαν τὰ ἀπανταχοῦ τοῦ
Βυζαντιακοῦ Κράτους ὑπάρχοντα φυτώρια παιδείας καὶ μόλις που
διειρηθήσαν πνευματικὰ σπερμάτια, ἀναδίδοντα ἀμυδρὸν φῶς ἐν
ταῖς Μοναῖς, τοῖς νάρθηξι τῶν Μητροπόλεων καὶ ἀποκρῦφους τό-
ποις ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Μ. Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρ-
χείου, ὅπερ, τυχὸν παρὰ τοῦ κατακτητοῦ Μωάμεθ τοῦ Β' προνο-
μίων τινῶν, ἠδύνατο ἐνίοτε νὰ τροστατεύῃ παρὰ τοῖς ἰσχύουσι ταῦτα,
εὗρισκον δὲ καταφύγιον καὶ αἱ καταδιωχθεῖσαι ἀπηνῶς Μοῦσαι καὶ
συνεκροτήθη παρὰ τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ τάξις λογίων συνυπη-

---

1) Πράγματι δὲ ὁ μὲν Δ. Κατεμῆρ παρέδωκε τὴν Μολδαβίαν εἰς τὰς
χεῖρας τῶν Ρώσων, ὁ δὲ Σερβάνος Β' εἰς χεῖρας τῶν Αὐστριακῶν οὕτως
ὥστε ἐπὶ Στεφάνου Καντακουζηνοῦ ἀπέβαλεν ἡ Πύλη τοὺς ἰθαγενεῖς ἡγε-
μόνας καὶ διώριζε τοὺς λεγομένους Φαναριώτας ἀρχομένου τοῦ ΙΗ' αἰῶνος.

